

Czilczer Olga

KÉPZELT TÁJ

2023-11-11 | ESSZÉ, HORGAS BÉLA MŰVEIHEZ

ÁRIA

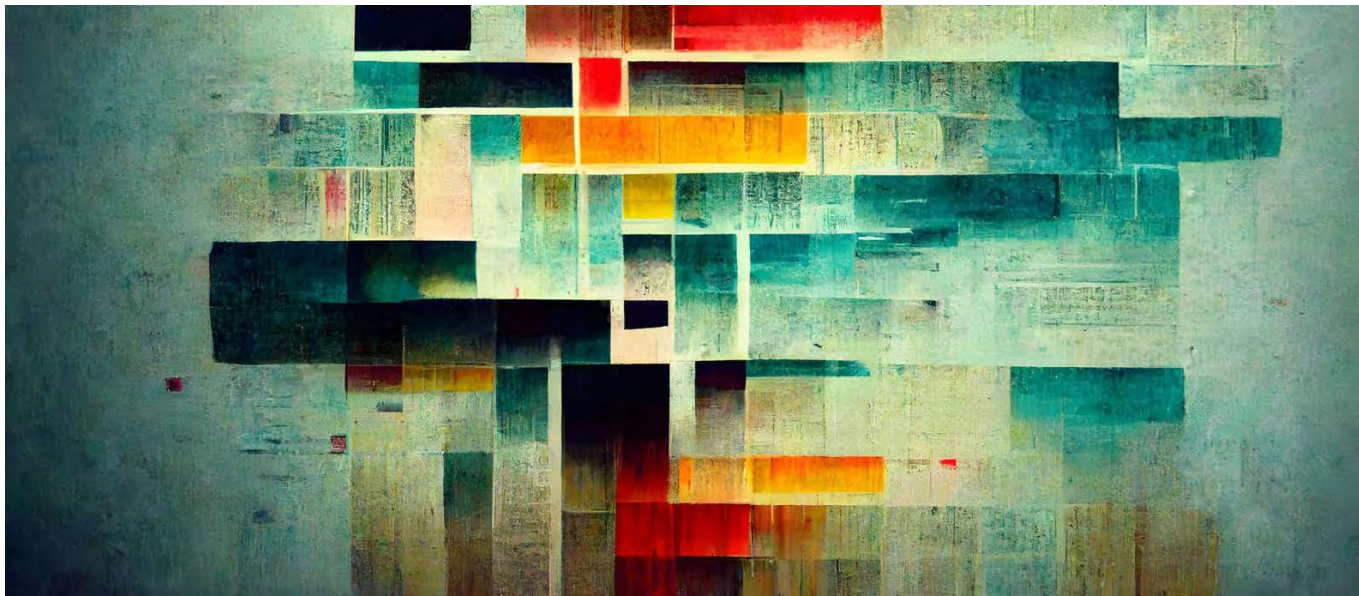
*Öregedőben
a földi redőkben
négykézláb mászik hason csúszva jár
görög imbolyog lökődik
süppedő képzelt tájon mit sétafikál*

*át a vak-világ-lapályon hangzataival
a város fölhasadozó megvasalt kövein
autó-gumi-talpakon szandálosan
betoncsövek és üvegketrecek lent-fönt égnek
a szélnek émelygésnek olajszaga van
de jó hogy két test egy barázda
őrülten jó áriája irdatlan közök érintése
valahogy vonatkozik az egészre*

Öregedőben / a földi redőkben két rövid sorral indít a költemény, s a folytatásban az időbeliség dichotómiája ábrázolódik. Az öregedés mint az élet elkerülhetetlen jelensége, az élő elmozdulása, dinamikus változása a nemlét felé, mely egy behatárolt, az emberi létben például alig néhány évtizedre terjedő intervallumban történik, míg *a földi redőkben* fölsejlik az óidő, a kőzetrétegek csak évmilliókban manifesztálódó lassú mozgása, olyan mozgás, mely emberi fogalmaink és léptékünk szerint szinte a mozdulatlansággal egyenlő. Törésekbe, redőkbe merevülnek a földkéreg tektonikus mozdulatai. Vulkanikus tevékenységek gyűrődnek időtlenségbe, mely kőben, hegyben, kietlen szirtfokokban hullámszik tova, s a szobrok múlhatatlan vonulatát a természet faragta.

térben és időben

Ahhoz, ami *négykézláb mászik hason csúszva jár / görög imbolyog lökődik, [...]* süppedő képzelt tájat kell elképzelnünk: az emberközeli és az emberen túli, inneni-onnani tájat. A szürrealista költői képzelettel együtt haladva, jártunkban térben és időben határok mosódnak el. A „képzelt” a „valós” ellenpárjaként egyik kulcsszava lesz a megértésnek.

Aki át akar *sétafikálni* a *vak-világ-lapályán hangzataival*, ahol meg sem látják az ív egyetemes történéseinek hatalmas vízióját, mely az élettelenből az élőbe tart, csupa durván ellenálló és otromba tereppel, szánalmasan rút és ellenséges anyagisággal kell megküzdenie, és azon túljutnia. Nevezetesen:

*a város fölhasadozó megvasalt kövein
autó-gumi-talpakon szandálosan,
ott
betoncsövek és üvegketrecek lent-fönt égnek
ahol
a szélnek, émelygésnek olajszága van.*

A *vak világ* és a *hangzatok* ütközése mintha a szélmalom-harcot mintázná, melyet a költő naponta folytat szélben, émelygésben.

felfénylik valami

A sikerről a lelkes sorok beszélnek. Ott már *két test egy barázda*, avagy továbbolvasva (mert erre feljogosít a központozás hiánya): *két test egy barázda / örülten jó áriája* [...] A földtörténeti *redők* mintha a *barázda* szóban válnának-szelídülnének megművelhetőkké. Már itt vagyunk, megérkeztünk, s a lét most és itt lokalizálható. A túlzásban, *örülten jó*, egy, a megszokottól eltérő, s a

szabados szókapcsolaton is túl, az extázis ereje kap érvényt. Az ölelkezés, a gyönyör, a nemzés vagy a művészi alkotás extázisa ez, s akkor is, úgy is, ha az *irdatlan közök érintése* során még felfénylik valami az ember előtti régmúlt hatalmából. Így jutunk el a konklúzióhoz: érvényét a múlt nem veszíti el a jelenben, a *közök* tangenciális mozgása révén *valahogy vonatkozik az egészre*.

Horgas szívesen használ sorvégi rímeket (*öregedőben – redőkben; Jár – sétafikál; szandálosan – van; érintése – egészre*) s azok ekhós és belső formáit. Egy-egy ilyenrel itt is találkozhatunk (*égnek – szélnek, vagy barázda – áriája*). A rímnek ez a pazar és változatos, de keresetlen jelenléte még egy ilyen rövid versben is tetten érhető. Az életműben pedig eredeti hangvételt gazdagít.

kép | vecteezy.com